

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

31. mart - 6. april 2018. godine

Bilten broj 14/2018

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Revizori i tužioci i kupovina medijskog prostora.....	3
Niški aerodrom razlog više za objavljivanje koncesije	4
Monitoring Akcionog plana: koliko vršilaca dužnosti u javnoj upravi je previše?	5
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	7
Pretnje umesto podataka	7
Ponovo zoohigijena.....	7
Mediji	8
Bor novcem građana plaća promociju lokalnih funkcionera	8

Aktivnosti

Transparentnost Srbija imala je u protekloj nedelji niz sastanaka u vezi sa zajedničkim nastupanjem NVO u pogledu izmene Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Koalicija prEUgovor stala je iza analize i [predloga TS](#) za izmene i dopune tog Nacrta.

Predstavljanju godišnjeg izveštaja o radu DRI prisustvovali su i Zlata Đorđević i Nemanja Nenadić, iz Transparentnosti. U delu otvorenom za pitanja, Nenadić je izneo podatke iz najnovijeg Indeksa otvorenosti budžeta, koji pokazuje da je Srbija najbolje plasirana upravo u pogledu revizorskog nadzora budžeta, sa 83 od mogućih 100 poena, dok je rezultat značajno lošiji u pogledu mogućnosti za građansko učešće, parlamentarnog nadzora i otvorenosti postupka pripreme budžeta (prosek za celo istraživanje je 43). Detaljnije u rubrici "Pod lupom".

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija imalo je u protekloj sedmici 18 novih slučajeva - 11 na osnovu telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, i sedam na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, lično, preko Fejsbuka, ili na osnovu informacija pronađenih u pres klipingu. U biltenu predstavljamo dva slučaja iz prakse Savetovališta.

Na Fejsbuku smo u protekloj sedmici objavili pet komentara, linkova i drugih informacija u vezi sa antikorupcijskim temama, a na našem sajtu šest tekstova, saopštenja i drugih dokumenata. U prošloj nedelji objavljeno je 86 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije, odnosno vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Revizori i tužioci i kupovina medijskog prostora

6. aprila 2018.

Državna revizorska institucija (DRI) utvrdila je u 2017. godini nepravilnosti u trošenju javnih sredstava u iznosu od 743 milijarde dinara i podnela 512 prijava, među kojima 52 krivične prijave protiv 54 odgovorna lica, saopštio predsednik Saveta DRI, Radoslav Sretenović na predstavljanju godišnjeg izveštaja o radu.

Najveći deo nepravilnosti odnosi se na pripremne radnje za sastavljanje finansijskih izveštaja (514,7 milijardi), na pogrešno iskazane podatke u finansijskim izveštajima odnose se nepravilnosti u vezi sa stavkama vrednosti 123,3 milijarde, dok 105 milijardi otpada na nepravilnosti u poslovanju u vezi sa iskazanim podacima.

"Osnovna poruka jeste da u Srbiji nije uspostavljen sistem finansijske kontrole i upravljanja interne revizije, kao što ste to mogli da vidite iz naših podataka, za ovo neuspostavljanje sistema finansijske kontrole nije za sada propisana nijedna kazna", istakao je Sretenović.

Što se tiče javnih nabavki, Sretenović je naveo da je nepravilnosti u sprovođenju tih postupaka sve manje. DRI je u godišnjem izveštaju o radu za 2017. godinu utvrdila da kod 78 subjekata revizije, nabavke roba, dobara i usluga nisu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u ukupnom iznosu od 2,36 milijardi dinara, što je 7,41 odsto revidiranih sredstava.

Државна
ревизорска
институција

Predstavljanju godišnjeg izveštaja o radu DRI prisustvovali su i Zlata Đorđević i Nemanja Nenadić, iz Transparentnosti. U delu otvorenom za pitanja, Nenadić je izneo podatke iz najnovijeg Indeksa otvorenosti budžeta, koji pokazuje da je Srbija najbolje plasirana upravo u pogledu revizorskog nadzora budžeta, sa 83 od mogućih 100 poena, dok je rezultat značajno lošiji u pogledu mogućnosti za građansko učešće, parlamentarnog nadzora i otvorenosti postupka pripreme budžeta (prosek za celo istraživanje je 43). Međutim, i tu ima prostora da DRI značajno unapredi svoj rad, pre svega kroz veću otvorenost prema građanima. Podsetili smo na inicijativu da DRI počne da objavljuje odzivne izveštaje, na osnovu kojih bi građani mogli da vide da li su preporuke revizora zaista realizovane. Drugo moguće poboljšanje odnosi se na komunikaciju sa građanima prilikom određivanja plana revizije.

Radoslav Sretenović je ukazao da će „u najskorije vreme“ DRI početi da objavljuje ove izveštaje, te da su mnoge revizije planirane na osnovu informacije koje su dali građani.

Duško Pejović je ukazao da to nije uvek moguće, s obzirom na dinamiku određivanja plana revizije.

Druga tema, povodom izveštaja DRI odnosila se na saradnju javnih tužilaštava – u kojoj meri su oni čitali „informacije“ dobijene od DRI, to jest dokumente koji ukazuju na moguća krivična dela, ali ne predstavljaju krivičnu prijavu i u kojoj meri su sami tražili podatke od DRI za druge slučajeve. Predstavnici DRI su ukazali na to jedan slučaj kada je posle informacije tužilaštvo započelo krivični postupak, kao i na to da su od tužilaštva dobili uveravanja da svaku dostavljenu informaciju razmatraju kao da je u pitanju krivična prijava.

Pitanje koje je za sada ostalo bez odgovora jesu česte zloupotrebe lokalnih samouprava koje raspisuju javne nabavke za usluge lokalnih i regionalnih medija, kupujući tako podršku za opštinske političare, a da se sredstva tako troše za tu namenu, umesto za finansiranje programa od javnog interesa kroz konkurse.

Najveću pažnju novinara izazvale su nepravilnosti otkrivene u vezi sa javnim nabavkama.

Nenadić je posle predavljanja izveštaja rekao novinarima da se problemi javljaju i kada se ugovori realizuju. "Veoma često se dogodi da se kasni sa realizacijom, da one ne bude u potpunosti sprovedene kako treba i to je ono što građani na kraju krajeva i vide, da neki radovi nisu izvedeni kako treba, nisu izvedeni na vreme i tome slično. Dakle, mislim da je sa javnim nabavkama priča daleko od savršene", istakao je.

On je, međutim, ukazao i da je jedan deo postupaka koji su bili revidirani bio nepravilan zbog toga što pre svega procedura nije bila sprovedena, a morala je biti. "Međutim, primetno je da ima i nekih pozitivnih trendova, da je količina ukupnih nepravilnosti u

postupcima javnih nabavki manja nego kad je DRI počela da radi taj posao. Ima nekih pomaka, ali i dalje je reč o ozbiljnom problemu", smatra Nenadić.

Pre svega problem je to što ne funkcioniše kako treba sistem za kažnjavanje nepravilnosti. "I to je ono što mora da se reši ako hoćemo da zaokružimo tu priču oko javnih nabavkama", ističe Nenadić. Objasnjava da postoji sistemski problem jer nisu usaglašeni Zakon o javnim nabavkama i Zakon o prekršajima i da zbog toga veliki deo prekršajnih postupaka čak i kada bude pokrenuta neka procedura, ne bude okonačna kažnjavanjem, već zastarom.

Inače, na ovoj konferenciji je najavljeno da će DRI uskoro izaći iz „v.d. stanja“ u kojem se nalazi od septembra 2017, kada je čitavom Savetu DRI, kao i predsedniku istekao mandat. Najavljeno je da će u novom rukovodstvu biti revizori koji su i do sada radili u DRI, a da će novi predsednik biti Duško Pejović, koji je do sada bio zadužen za reviziju organa lokalne samouprave. Sretenović, kome je istekao drugi mandat na čelu Saveta DRI, sada odlazi u penziju

Niški aerodrom razlog više za objavljivanje koncesije

2. aprila 2018.

Saradnik Transparentnosti Srbija Zlatko Minić ocenio je da su preuzimanje niškog aerodrom i brojne javno izrečene tvrdnje da je to povezano sa koncesijom za Aerodrom "Nikola Tesla" dodatni razlog da Vlada Srbije objavi ugovor sa koncesionarom, a posebno delove koji se odnose na obaveze koje je ona preuzela.

U izjavi agenciji Beta, Minić je naveo da u to spadaju i eventualna ograničenja za niški aerodrom i preostale aerodrome.

"Ne treba zaboraviti da je početkom godine predsednik Aleksandar Vučić izjavio da je sa Vansijem 'ispregovavano' da Niš, Ponikve i Morava 'mogu porasti do milion putnika u sledećih 12 godina'. Pri tome nije razjašnjeno da li se ograničenje odnosi zbirno na sve aerodrome i da li je 'dozvoljeno' milion putnika svake godine", naveo je Minić.

BIZNIS | 02.04.2018. | 12:12

f 43 t 0 S 0 in 0 6 E-mail A-A A+

Minić: Niški aerodrom razlog više za objavljivanje koncesije

Autor teksta: Beta

Saradnik Transparentnosti Srbija Zlatko Minić ocenio je da su preuzimanje niškog aerodroma i brojne javno izrečene tvrdnje da je to povezano sa koncesijom za Aerodrom "Nikola Tesla" dodatni razlog da Vlada Srbije objavi ugovor sa koncesionarem, a posebno delove koji se odnose na obaveze koje je ona preuzela.

On je podsetio da je Vučić tada rekao da "su pustili" niški aerodrom da se razvija, uprkos činjenici da menadžment tog aerodroma "nije shvatao da tako smanjuje brojke rasta Nikole Tesle".

"Bez objavljivanja ugovora, ili njegovih delova koji ne zalaze u poslovne tajne koncesionara, ali se tiču obaveza Vlade i potencijalnih troškova po Srbiju, neće se odagnati sumnje da li ugovor sadrži potencijalno štetne odredbe. Takve odredbe mogu naneti direktnu štetu javnim finansijama, ali i ugroziti mnoge grane privrede - industriju i turizam, ukoliko predviđaju

ograničenja u vezi sa razvojem aviosaobraćaja van Beograda", rekao je Minić.

Prema njegovoj oceni, objavljivanje ugovora treba da pruži odgovor da li Vlada preuzimanjem niškog aerodroma želi da ima potpunu kontrolu nad njegovim razvojem, kako bi omogućila brži razvoj beogradskog aerodroma i izbegla eventualne penale kakve je mađarska vlada svojevremeno plaćala koncesionaru.

Monitoring Akcionog plana: koliko vršilaca dužnosti u javnoj upravi je previše?

31. marta 2018.

U prethodne dve godine Vlada Srbije postavila je više od 1.500 vršilaca dužnosti u javnoj upravi, a onda je konstatovala da se "realizuje" aktivnost raspisivanja konkursa za službenike o položaju.

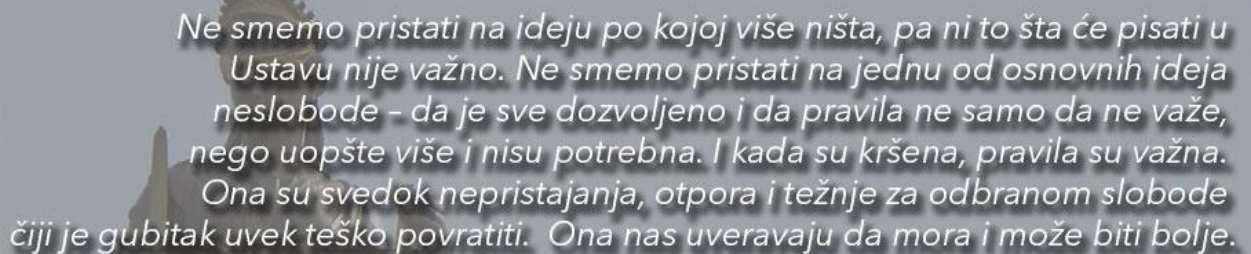
Monitoring primene antikorupcijskih mera iz Akcionog plana za poglavlje 23, koji je izvršila Transparentnost Srbija, pokazuje da se mere za „depolitizaciju javne uprave, jačanje njene transparentnosti i integriteta" uglavnom ne sprovode.

Prema ocenama Vladinog Saveta koji prati sprovođenje Akcionog plana za poglavlje 23 EU integracija neke od aktivnosti su delimično ili potpuno sprovedene. Međutim, takve ocene su upitne, što se najbolje može videti na osnovu ocene o raspisivanju konkursa za službenike na položaju, koja „se realizuje“. Formalno pokriće za takvu ocenu jeste činjenica da su neki konkursi za službenike na položaju zaista raspisani. Međutim, ocena maši suštinu pitanja, jer se godinama, protivno zakonu, na većini položaja održava v.d. stanje.

Ne samo da se broj profesionalno angažovanih službenika na položajima ne približava maksimumu, već se godinama ne pomera sa 1/4 ukupnog broja. I dok su postavljenja na osnovu konkursa retkost, u 2015. godini je Vlada izvršila ukupno 505 postavljenja vršilaca dužnosti (na položaje u državnoj upravi, u javna preduzeća i drugo).

Sledeće godine je broj postavljenih v.d.-a porastao na 733, a tokom prošle godine na 783. U prva 2,5 meseca tekuće godine bilo je 134 takva postavljenja. Napominjemo da pored toga postoje i u ovaj zbir ne ulaze, imenovanja vršilaca dužnosti u javnim ustanovama.

Ne smemo pristati na ideju po kojoj više ništa, pa ni to šta će pisati u Ustavu nije važno. Ne smemo pristati na jednu od osnovnih ideja neslobode - da je sve dozvoljeno i da pravila ne samo da ne važe, nego uopšte više i nisu potrebna. I kada su kršena, pravila su važna. Ona su svedok nepristajanja, otpora i težnje za odbranom slobode čiji je gubitak uvek teško povratiti. Ona nas uveravaju da mora i može biti bolje.

sudija Miodrag Majić

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

Pretnje umesto podataka

ALAC je dobio pitanje od zaposlenih u jednom institutu u Beogradu, i to u vezi sa mogućnostima da zaposleni dobiju uvid u trošenje sredstava instituta. S obzirom a to da nismo imali puno podataka, predložili smo da zaposleni prikupe što je moguće više detalja za analizu. Na žalost, umesto da im se od strane uprave instituta omogući pristup svim podacima, dobili su pretnje i disciplinske postupke kao odgovor na interesovanje. Iz toga razloga je, u dogovoru sa zaposlenima koji su nam se obratili, ALAC uputio zahtev u kojem tražimo da se dostave podaci o svim transakcija u prethodne 3 godine. Pomoć građanima u ovakvim situacijama je jedan od zadataka Savetovališta. Cilj je da se pritisak koji zaposleni trpe, teret prikupljanja podataka i podnošenje eventualnih prijava određenim delom prenese na naš tim kako bi se olakšali problemi „odmazde“ od strane čelnih ljudi, sa kojima se građani veoma često suočavaju.

Ponovo zoohigijena

U Savetovalište je stigao još jedan dopis u vezi sa javnim nabavkama sa predmetom hvatanja i smeštaja pasa lotalica koje sprovode lokalne samouprave. Dopis je stigao od organizacije koja se bavi zaštitom životinja. Iz organizacije ukazuju da preduzeće Avenija MB koje je gotovo monopolista na uslužnom tržištu smeštaja pasa najpre ne poseduje odgovarajuću registraciju za obavljanje ovih poslova, da poseduje prihvatilište koje prikazuje u svakom postupku javne nabavke kao objekat u koje će smeštati pse, međutim ne i da izvršava više od 40 ugovora koji u ukupnom zbiru u velikoj meri prevazilaze veličinu i smetani kapacitet prihvatilišta koje poseduju. Zabrinuti zaštitnici pasa kažu da je više nego očigledno da se svi psi ne smeštaju u navedeno prihvatilište jer bi to bilo gotovo nemoguće izvesti. Takođe sumnjaju i u scenario po kojem su uočili da se psi lotalice koji su uhvaćeni na teritoriji jedne opštine, puštaju na slobodu na teritoriji druge udaljenije opštine, te da se ovaj posao obavlja u krug i bez prestanka. TS je već preduzela neke korake, pre svega u vezi sa postupcima javnih nabavki kod kojih smo uočili nepravilnosti. Naročito je zanimljivo istraživanje koje smo dobili od kolega iz organizacija za zaštitu životinja po kojem se zaključuje da sredstva koja se troše za javne nabavke hvatanja i smeštaja pasa mnogo veća od sredstava koja bi lokalne samouprave trebal da izdvoje za formiranje i funkcionisanje svojih službi zoohigijene.

Mediji

Bor novcem građana plaća promociju lokalnih funkcionera

Cenzolovka, 3. aprila 2018.

Promociju aktivnosti lokalnih funkcionera u opštini Bor, na lokalnoj televiziji, u narednih godinu dana, trebalo bi da plaćaju – građani te opštine. Takav je, naime, tender raspisala pre nekoliko dana ta lokalna samouprava, piše Cenzolovka.

Od ponuđača se očekuje da u narednih godinu dana „izradi i emituje okvirno 2.600 minuta“ (43 sata) "emisija i ostalih medijskih sadržaja (priloga, reportaža, gostovanja, kao i ostalih medijskih sadržaja...), u kojima će organi opštine Bor (predsednik opštine, zamenik predsednika opštine, članovi opštinskog veća), pomoćnici predsednika opštine

Bor, članovi kabineta predsednika opštine Bor, kao i druga lica po nalogu predsednika opštine Bor, na televiziji obavestavati građanstvo opštine Bor i širu javnost o svojim aktivnostima, planovima i namerama.“

To obuhvata, pored ostalog, i „emitovanje čestitki građanima povodom državnih, verskih i drugih praznika“.

U tenderskoj dokumentaciji se ne navodi procenjena vrednost ove javne nabavke, ali u Planu javnih nabavki za 2018 može se pronaći stavka „usluge informisanja javnosti – emisije o radu organa“ za koju je planirano 8,3 miliona dinara (bez PDV-a).

U pitanju je daleko veći iznos od onog namenjenog za sufinansiranje medijskih projekata, s obzirom na to da je ,ta stavka u budžetu 500.000 dinara. To je za milion dinara manje nego prošle godine, kaže za Cenzolovku Ljubiša Marinković, osnivač nedeljnika Timočke, koji uz to napominje da je na prošlogodišnjem konkursu podeljeno tek nešto više od polovine predviđenog novca za medijske projekte.

Marinković navodi da je emitovanje priloga o o lokalnim funkcionerima, u vrednosti od 8,3 miliona dinara posao u kome se unapred zna ko će ga dobiti.

DRŽAVA I MEDIJI

Bor novcem građana plaća promociju lokalnih funkcionera

Opština Bor je i ove godine došla na genijalnu ideju da promociju aktivnosti lokalnih funkcionera na, takođe lokalnoj, televiziji u narednih godinu dana plaćaju – građani te opštine. Takav je, naime, tender raspisala pre nekoliko dana ta lokalna samouprava.

Doslovce, od ponuđača se traži sledeće:

„Taj novac ide Radio-televiziji Bor, kao što je išao i u prethodne dve godine po raznim osnovama i preko javnih nabavki“, navodi sagovornik Cenzolovke. Televizija Bor je jedina televizija u tom mestu.

Njen osnivač je firma „Štampa, radio i film“ čiji je direktor 2016. godine, nakon privatizacije istoimenog javnog preduzeća, postao Vladan Novović, odbornik SNS-a u aktuelnom sazivu lokalne skupštine. Njegova supruga Danijela je glavna urednica i Radija i Televizije Bor.

Prošle godine Agencija za borbu protiv korupcije izrekla je Vladanu Novoviću meru javnog objavljivanja odluke o povredi Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, nakon što je utvrđeno da je između 2014. i 2016. bez saglasnosti Agencije bio istovremeno odbornik i direktor JP „Štampa, radio i film“, a potom je, suprotno odredbama zakona, nakon privatizacije tog preduzeća, kao direktor te firme i odbornik u Skupštini opštine, tokom 2016. i 2017. potpisao šest ugovora o javnim nabavkama s Opštinom. Novović se žalio na odluku Agencije i taj postupak je i dalje u toku.

Jedan od za Agenciju spornih ugovora koje je potpisao Novović jeste i onaj iz aprila prošle godine. Reč je o javnoj nabavci za promociju aktivnosti lokalnih funkcionera, takođe u periodu od godinu dana. Kao jedini ponuđač, Novovićeva firma dobila je posao s ponudom od 8.316.000 dinara, odnosno za 17.000 dinara manje od procenjene vrednosti javne nabavke.

Borska lokalna samouprava raspisala je nedavno tender i za prenos sednica Skupštine opštine na radiju i televiziji. Sagovornik Cenzolovke ne sumnja da će RTV Bor i ove godine dobiti taj posao.

„Jedno je kad na javnu nabavku ide prenos skupštinskih sednica, ali oni bi sada da sve živo ide preko javnih nabavki. Shvatili su da im niko ništa ne može i otuda onda sve ovo“, upozorava osnivač Timočkih.

Nenadić: Višestruko problematičan tender

Tender za promociju lokalnih funkcionera za Nemanju Nenadića iz Transparentnosti Srbija višestruko je problematičan, a pre svega zbog okolnosti da se uopšte sprovodi javna nabavka sa ovakvim predmetom.

„Informisanje o radu opštinskih organa vlasti jeste nešto što je redovni deo programa svake informativne televizijske ili radio stanice, i to nije nešto što bi lokalne samouprave trebalo da plaćaju, nabavljaju kao uslugu“, kaže Nenadić za Cenzolovku.

Nenadić: Višestruko problematičan tender

Tender za promociju lokalnih funkcionera za **Nemanju Nenadića** iz Transparentnosti Srbija višestruko je problematičan, a pre svega zbog okolnosti da se uopšte sprovodi javna nabavka sa ovakvim predmetom.

On ukazuje na to da opštinske vlasti imaju mogućnost da sve informacije o svom radu prikažu na veb-stranicama, te da omoguće novinarima da prate njihove aktivnosti i slično.

Kroz finansiranje programa od javnog interesa, navodi, mogu da finansiraju praćenje rada opštinske uprave, na primer staranje o životnoj sredini ili kontrolu rada javnih preduzeća, ali ni u tom slučaju ne bi bilo primereno finansirati praćenje redovnog rada opštinskih funkcionera..

„Pored toga što je sporan sa stanovišta medijskih propisa, mislim da ovaj postupak narušava i pravila oglašavanja“, ističe Nemanja Nenadić.

„Naime, opština, u stvari, ovde kupuje priliku da se emituje na nekoj TV stanici, a te emisije neće biti prikazane kao plaćeni oglasni termini. Sa stanovišta Zakona o javnim nabavkama i Zakona o budžetskom sistemu moglo bi se postaviti pitanje svrsishodnosti troška za ovakve namene. Pored toga, neke tačke u konkursnoj dokumentaciji su neobično definisane, na primer, da TV stanica emituje program preko određenog broja kablovskih distributera u istočnoj Srbiji. Bilo bi logično da se traži određena pokrivenost područja opštine, bez obzira na to koliko distributera pruža takvu uslugu. S obzirom na relativno mali broj lokalnih i regionalnih medija u tom području Srbije, trebalo bi videti da li je uslovima favorizovan neki od njih i šta je pokazalo ispitivanje tržišta od strane naručioca – da li ima više potencijalno zainteresovanih medija koji bi mogli da pruže ovu uslugu.“

